Parlament Europejski
2014–2019

Dokument z posiedzenia

B8-0179/2017

8.3.2017

PROJEKT REZOLUCJI

złożony zgodnie z art. 216 ust. 2 Regulaminu

w sprawie przeszkód utrudniających obywatelom UE swobodne przemieszczanie się i podejmowanie pracy na rynku wewnętrznym (2016/3042(RSP))

Cecilia Wikström
w imieniu Komisji Petycji

B8-0179/2017

w sprawie przeszkód utrudniających obywatelom UE swobodne przemieszczanie się i podejmowanie pracy na rynku wewnętrznym
(2016/3042(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 3 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),

– uwzględniając tytuły IV i V oraz art. 4 ust. 2 lit. a), art. 20, 21, 26, 45–48 i art. 153 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

– uwzględniając art. 5 ust. 2, art. 30, 31 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego[1],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii[3],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 492/2011 i (UE) nr 1296/2013[4],

– uwzględniając dyrektywę 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług[5],

– uwzględniając dyrektywę 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG[6],

– uwzględniając dyrektywę 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7

[1] Dz. U. L 166 z 30.4.2004, s. 1.
[2] Dz. U. L 284 z 30.10.2009, s. 1.
[3] Dz. U. L 141 z 27.5.2011, s. 1.
[4] Dz. U. L 107 z 22.4.2016, s. 1.
[5] Dz. U. L 18 z 21.1.1997, s. 1.
[6] Dz. U. L 158 z 30.4.2004, s. 77.

września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych[1],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej[2],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniającą dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”)[3],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/54/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków ułatwiających korzystanie z praw przyznanych pracownikom w kontekście swobodnego przepływu pracowników[4],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/67/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, zmieniającą rozporządzenie (UE) 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”)[5],

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 2 lipca 2009 r. pt. „Wytyczne w celu skuteczniejszej transpozycji i stosowania dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich” (COM(2009)0313),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 25 listopada 2013 r. zatytułowany „Swobodny przepływ obywateli UE i ich rodzin – pięć skutecznych działań” (COM(2013)0837),

– uwzględniając sprawozdanie na temat obywatelstwa UE w 2017 r. pt. „Wzmocnienie praw obywateli w Unii demokratycznych przemian” (COM(2017)0030),

– uwzględniając rezolucję z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii Europejskiej[6],

– uwzględniając rezolucję z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ochrony socjalnej dla wszystkich, w tym dla osób samozatrudnionych[7],

– uwzględniając rezolucję z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie respektowania podstawowego prawa do swobodnego przepływu w UE[8],

– uwzględniając art. 216 ust. 2 Regulaminu,

---

[1] Dz. U. L 255 z 30.9.2005, s. 22.
[2] Dz. U. L 88 z 4.4.2011, s. 45.
[3] Dz. U. L 354 z 28.12.2013, s. 132.
[4] Dz. U. L 128 z 30.4.2014, s. 8.
[5] Dz. U. L 159 z 28.5.2014, s. 11.
[6] Dz. U. C 168E z 14.6.2013, s. 88.
[7] Dz. U. C 482 z 23.12.2016, s. 48.
[8] Dz. U. C 482 z 23.12.2016, s. 114.

A. mając na uwadze, że Komisja Petycji otrzymała wiele petycji zwracających uwagę na różne przeszkody, z którymi muszą się mierzyć obywatele UE korzystający z przysługującej im swobody przemieszczania się;

B. mając na uwadze, że nieuznawanie przez niektóre państwa członkowskie małżeństw lub związków partnerskich osób LGBTI może być przeszkodą w swobodnym przemieszczaniu się tych osób i ich partnerów w Unii, uniemożliwiając im dostęp do niektórych świadczeń socjalnych lub usług publicznych w tych krajach;

C. mając na uwadze wysłuchanie pt. „Przeszkody w swobodzie przemieszczania się i pracy obywateli UE na rynku wewnętrznym przedstawione przez składających petycje", które odbyło się na posiedzeniu Komisji Petycji w dniu 11 października 2016 r.;

D. mając na uwadze, że swoboda przemieszczania się stanowi podstawowe prawo obywateli UE i ma kluczowe znaczenie dla spójności społecznej i gospodarczej w Unii, a jej celem jest zapewnienie pełnego zatrudnienia i postępu społecznego;

E. mając na uwadze, że kilku składających petycje podnosiło, iż niektóre państwa członkowskie naruszają tę swobodę przepływu pracowników; mając na uwadze, że mobilni obywatele UE czasami – z obawy przed wydaleniem – nie korzystają z usług medycznych, co skutecznie ogranicza ich podstawowe prawo dostępu do opieki zdrowotnej;

F. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy i środki mające go zwalczać zwiększyły nierówności społeczno-gospodarcze i wywołały częste zjawisko migracji ekonomicznej wewnątrz UE; mając na uwadze, że sytuacja ta powinna zostać należycie uwzględniona, a państwa członkowskie pochodzenia, przyjmujące państwa członkowskie i właściwe instytucje UE powinny ustanowić specjalne środki koordynacji;

G. mając na uwadze, że mobilność pracowników w UE może stanowić wyzwanie dla krajowych rynków pracy wymagające ukierunkowanych rozwiązań, lecz może się również przyczynić do bardziej sprawiedliwych warunków działania na tych rynkach, pod warunkiem że podstawowe prawa pracownicze będą w pełni chronione;

H. mając na uwadze, że państwa członkowskie i instytucje UE ponoszą wspólną odpowiedzialność za takie funkcjonowanie zasad swobodnego przepływu, które przynosi korzyści obywatelom i przyczynia się do wzrostu, rozwoju społeczno-gospodarczego i zatrudnienia, oraz za zapewnienie skuteczniejszej transpozycji i skuteczniejszego wdrożenia odpowiednich unijnych ram prawnych;

I. mając na uwadze, że niekiedy – przy korzystaniu z zabezpieczenia społecznego – mobilni unijni pracownicy i członkowie ich rodzin borykają się z nierównościami i ograniczeniami;

J. mając na uwadze, że prawa w zakresie zabezpieczenia społecznego powinny być przyznane, bez różnicy, pracownikom zatrudnionym na stałe, pracownikom sezonowym, transgranicznym oraz prowadzącym działalność w celu świadczenia usług;

K. mając na uwadze, że wykorzystywanie weksli własnych w stosunkach pracy może prowadzić do sytuacji, w której pracownicy będą dyskryminowani i traktowani

niesprawiedliwie, co może uniemożliwić im korzystanie z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się na rynku wewnętrznym;

L. mając na uwadze, że składający petycje są zaniepokojeni brakiem dostępu do łączy szerokopasmowych, zwłaszcza na obszarach oddalonych, wiejskich i górskich oraz rozbieżnościami między deklarowanymi a faktycznymi prędkościami tych łączy, co negatywnie wpływa na poziom ochrony konsumentów na rynku wewnętrznym i tworzy przeszkody w dostępie do informacji i usług;

1. przy poszanowaniu zasady pomocniczości, wzywa państwa członkowskie do usunięcia z ich przepisów wszelkich dyskryminacyjnych praktyk i zbędnych barier dotykających obywateli UE i członków ich rodzin, w tym członków ich rodzin niebędących obywatelami UE, tak by mogli oni korzystać z praw w zakresie wjazdu i pobytu na ich terytorium, oraz do usunięcia takich praktyk i barier z obowiązujących w tych państwach przepisów o prawach socjalnych, a jednocześnie do zwiększenia wydajności organów administracyjnych w celu ułatwienia mobilności pracowników w obrębie UE;

2. wyraża głębokie zaniepokojenie praktyką naruszającą swobodę przepływu pracowników stosowaną przez niektóre państwa członkowskie, polegającą na wydalaniu europejskich obywateli, którzy byli w tych państwach zatrudnieni, wkrótce po wygaśnięciu ich umowy o pracę;

3. wzywa Komisję do uściślenia, zaktualizowania i poszerzenia jej wytycznych na rzecz lepszej transpozycji i skuteczniejszego stosowania dyrektywy 2004/38/WE, w szczególności w celu uwzględnienia najnowszych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) (sprawy C-456/12[1] i C-457/12[2]); zaleca stosowanie planów prowadzenia transpozycji (TIPS), by zapewnić pełne i prawidłowe stosowanie tych aktów;

4. podkreśla znaczenie zasady równości wynagrodzenia za taką samą pracę i ubolewa, że niektóre państwa członkowskie odmawiają udzielenia ochrony socjalnej pracownikom będącym obywatelami innego państwa członkowskiego UE; wzywa państwa członkowskie, by stosowały obecne przepisy UE i przestrzegały podstawowych zasad prawa pracy w celu ochrony wszystkich unijnych pracowników; apeluje o lepsze zdefiniowanie obowiązujących warunków, po spełnieniu których obywatele UE i członkowie ich rodzin będący obywatelami państw trzecich mogą korzystać z przysługujących im praw socjalnych;

5. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego, który wspomaga organy zabezpieczenia społecznego w całej UE w szybszej i bezpieczniejszej wymianie informacji; wzywa państwa członkowskie do poprawy ich zdolności technologicznych w celu dostosowania się do nowego rodzaju wymiany informacji; apeluje, by dokonały oceny możliwości w zakresie wspierania transnarodowych umów zbiorowych i tworzenia

[1] Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie O. przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel, ECLI:EU:C:2014:135.
[2] Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie S. przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel, ECLI:EU:C:2014:136.

europejskich platform, w ramach propagowania dobrych praktyk;

6. wzywa państwa członkowskie do ustanowienia jednej krajowej strony internetowej, jak przewidziano w dyrektywie 2014/67/UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by usprawniły swoje działania w zakresie doradztwa i poradnictwa w celu dalszego wzmocnienia swobód obywateli w zakresie przemieszczania się, pracy i studiowania w innych państwach członkowskich UE oraz w celu podniesienia poziomu świadomości publicznej; wzywa Komisję do zwiększenia skuteczności narzędzi stworzonych po to, by udzielać informacji na temat ofert zatrudnienia i możliwości kształcenia się na terytorium UE, takich jak portale EURES i PLOTEUS, i do rozpowszechniania wśród obywateli wiedzy na ich temat; odnotowuje nowe rozporządzenie w sprawie sieci EURES (rozporządzenie (UE) 2016/589), którego celem jest uczynienie z tej sieci skutecznego narzędzia na rzecz zatrudnienia uzyskiwanego w drodze sprawiedliwej mobilności pracowników wewnątrz UE; podkreśla, że usprawniona pomoc i współpraca konsularna pomagają podnosić wiedzę na temat swojego statusu prawnego i chronić prawa podstawowe mobilnych pracowników lub studentów oraz ułatwiają płynną integrację tych osób w przyjmującym państwie członkowskim;

7. zachęca państwa członkowskie do zapewnienia jasnych wytycznych i odpowiednich szkoleń dla urzędników i pracowników administracyjnych czuwających nad korzystaniem z praw socjalnych przez obywateli UE i obywateli państw trzecich, będących pracownikami i członkami ich rodzin, legalnie przebywających w UE;

8. domaga się wzmocnienia sieci SOLVIT, na przykład poprzez utworzenie infolinii, oraz wzmocnienia wszelkich innych właściwych organów, do których obywatele UE mogą kierować swoje konkretne zapytania dotyczące rynku wewnętrznego, tak by umożliwić im i członkom ich rodzin odpowiednio szybkie uzyskiwanie informacji i wsparcia, gdy napotykają przeszkody w korzystaniu z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się;

9. wzywa do dokonania usprawnień w zakresie gromadzenia i przetwarzania danych statystycznych dotyczących liczby obywateli korzystających z możliwości przenoszenia ich praw socjalnych z jednego państwa członkowskiego do innego – by pogłębiać koordynację między państwami członkowskimi i wzmacniać prawa unijnych obywateli poprzez rozwiązania polityczne mające zapewnić wyższy poziom ochrony socjalnej;

10. apeluje o bardziej zharmonizowaną wykładnię pojęcia „miejsce zwykłego pobytu”;

11. ubolewa, że brak możliwości sumowania uprawnień do świadczeń z zabezpieczenia społecznego tworzy bariery dla mieszkańców UE, i apeluje do państw członkowskich, by w pełni i skutecznie wdrożyły rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – w celu zapewnienia możliwości przenoszenia świadczeń społecznych (tzn. emerytur, ubezpieczenia zdrowotnego, zasiłku dla bezrobotnych i świadczeń rodzinnych), a co za tym idzie – zmniejszania barier dla mobilności pracowników w UE; wzywa do zdecydowanego podjęcia skutecznych kroków na rzecz wprowadzenia w całej UE skoordynowanego systemu sumowania składek na ubezpieczenie społeczne i świadczeń społecznych dla poszczególnych osób, takiego jak karta ubezpieczenia społecznego, w

celu ułatwienia śledzenia składek na ubezpieczenie społeczne i uprawnień do świadczeń z zabezpieczenia społecznego[1];

12. wzywa państwa członkowskie do pilnego wdrożenia europejskiej karty osoby niepełnosprawnej, która ułatwiłaby osobom niepełnosprawnym podróżowanie i przenoszenie się z jednego państwa członkowskiego do drugiego;

13. wyraża ubolewanie z powodu nieobjęcia obywateli UE krajowymi publicznymi systemami opieki zdrowotnej innych państw członkowskich, ponieważ jest to prawo określone w dyrektywie 2011/24/UE w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej, w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz w powiązanym orzecznictwie TSUE[2];

14. zwraca się o lepsze skoordynowanie unijnych ram podatkowych w celu wyeliminowania podwójnego opodatkowania oraz zajęcie się innymi istotnymi kwestiami takimi jak zapobieganie dumpingowi podatkowemu;

15. odnotowuje zwiększającą się liczbę transgranicznych spraw dotyczących sprawowania pieczy nad dzieckiem wynikającą ze swobodnego przepływu osób; wzywa do większej współpracy konsularnej i współpracy sądowej między państwami członkowskimi w zakresie spraw dotyczących sprawowania pieczy nad dzieckiem; z zadowoleniem przyjmuje trwający przegląd rozporządzenia Bruksela IIa;

16. potępia praktykę wykorzystywania weksli własnych in blanco w stosunkach pracy, która ułatwia pracodawcom dochodzenie ewentualnego odszkodowania i pozwala im unikać długotrwałych postępowań sądowych w sądach pracy, a jednocześnie odwraca ciężar dowodu w zakresie winy oraz kwoty odszkodowania; podkreśla, że takie weksle własne in blanco utrudniają obywatelom korzystanie z ich prawa do swobodnego przemieszczania się na rynku wewnętrznym; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia przepisów zabraniających wykorzystywania weksli własnych in blanco w stosunkach pracy – na całym terytorium UE; apeluje do Komisji, by wydała zalecenie dla państw członkowskich dotyczące potrzeby wprowadzenia rygorystycznego zakazu wykorzystywania weksli własnych in blanco w stosunkach pracy;

17. wyraża zaniepokojenie z powodu trudności, jakie składający petycje napotykają w procesie uznawania swoich kwalifikacji zawodowych na terytorium Europy; apeluje, by państwa członkowskie kontynuowały standaryzację tytułów akademickich i dyplomów uzyskanych w ramach kształcenia ustawicznego, systemowo korzystały z systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) w celu usprawnienia współpracy administracyjnej, a także uproszczenia i przyspieszenia procedur uznawania kwalifikacji zawodowych oraz wymogów w zakresie ustawicznego rozwoju

[1] Projekt pilotażowy – Karta ubezpieczenia społecznego (2016_04.037717_3) wdrażany, w 2016 r. i na początku 2017 r. w postaci studium wykonalności dotyczącego „Europejskiego portalu mobilności w zakresie zabezpieczenia społecznego – zabezpieczenie społeczne za dotknięciem klawiatury”.

[2] Na przykład: wyrok Trybunału z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie C-158/96 Kohll przeciwko Union des caisses de maladie, ECLI:EU:C:1998:171; wyrok Trybunału z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie C-120/95 Decker przeciwko Union des caisses de maladie, ECLI:EU:C:1998:167; wyrok Trybunału Sprawiedliwości (wielka izba) z dnia 12 kwietnia 2005 r. w sprawie C-145/03 Spadkobiercy Annette Keller przeciwko Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), ECLI:EU:C:2005:211.

zawodowego wykwalifikowanych specjalistów pragnących podjąć pracę w innym państwie członkowskim, po to by unikać wszelkiej dyskryminacji, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, przy jednoczesnym poszanowaniu wymogów kraju przyjmującego w pełnej zgodności z dyrektywą 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

18. jest przekonany, że mobilność powinna być koordynowana w ramach szeroko zakrojonego procesu regulacji mającego na celu zagwarantowanie stabilnych miejsc pracy wysokiej jakości powiązanych ze skutecznymi prawami socjalnymi i efektywnie zwalczającego wszelkie formy dyskryminacji oraz niepewność zatrudnienia;

19. uważa, że UE i jej państwa członkowskie muszą skutecznie reagować na brak możliwości zatrudnienia i niedostateczną ochronę socjalną w regionach pochodzenia pracowników, tak by zagwarantować, że mobilność ma charakter dobrowolny;

20. wzywa Komisję do zapewnienia skutecznego monitorowania i wdrażania rozporządzenia o jednolitym rynku telekomunikacyjnym, które zawierać będzie przepisy zobowiązujące do informowania klientów o minimalnej, zwykle dostępnej, maksymalnej i deklarowanej prędkości łącza szerokopasmowego; popiera kampanie informacyjne na ten temat służące wyeliminowaniu wprowadzających w błąd reklam;

21. wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia dyrektywy 2011/24/UE w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej oraz do zapewnienia skutecznej i terminowej refundacji kosztów transgranicznej opieki zdrowotnej, w tym refundacji leków; ograniczenia w tym zakresie mogąc stanowić środek arbitralnej dyskryminacji lub nieuzasadnioną przeszkodę dla swobodnego przepływu;

22. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządom i parlamentom państw członkowskich.